

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра «Фінанси»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до самостійного вивчення
вибіркової навчальної дисципліни**

«ПРОЕКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

Харків - 2013

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Фінанси» 19 березня 2013 р., протокол №8.

Розроблено на підставі та відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик освітньо-професійних програм бакалаврів зі спеціальності «Фінанси і кредит». Призначено для студентів усіх форм навчання.

Укладач

старш. викл. Т.В. Машошина

Рецензент

проф. О.В. Колесников

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійного вивчення
вибіркової навчальної дисципліни

«ПРОЕКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

Відповідальний за випуск Машошина Т.В.

Редактор Ібрагімова Н.В.

Підписано до друку 04.04.13 р.

Формат паперу 60x84 1/16 . Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,0. Тираж 25. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту
61050, Харків - 50, майдан Фейєрбаха, 7
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра «Фінанси»

Т.В. Машошина

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОЕКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

Харків - 2013

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Фінанси» 19 березня 2013 р., протокол №8.

Розроблено на підставі та відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик освітньо-професійних програм бакалаврів зі спеціальності «Фінанси і кредит». Призначено для студентів усіх форм навчання.

Укладач
старш. викл. Т.В. Машошина

Рецензент
проф. О.В. Колесников

ЗМІСТ

Загальна характеристика дисципліни	4
Мета і завдання дисципліни	5
Робоча навчальна програма дисципліни	6
Контрольно-навчальні тести з дисципліни	15
Програмні питання до заліку з дисципліни «Проектне фінансування»	23
Методичні вказівки до самостійної роботи студентів	26
Теми рефератів	27
Підготовка та презентація реферату	28
Список літератури	29

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Під проектним фінансуванням розуміють окрему форму фінансування, що ґрунтується на життєздатності самого проекту, без урахування платоспроможності та гарантій основних його учасників. З іншого боку, проектне фінансування вважається галуззю фінансування інвестицій, що забезпечує техніко-економічну ефективність діяльності підприємства та дає можливість генерувати достатні для цього грошові потоки. Існує також думка, що процес фінансування — це поєднання різних джерел і методів фінансування конкретного інвестиційного проекту з розподілом ризиків серед його учасників.

Дані методичні вказівки розроблені відповідно до робочої програми дисципліни «Проектне фінансування». Загальний бюджет часу на вивчення курсу складає 90 годин, у тому числі аудиторного вивчення – 36 годин, самостійного вивчення – 45 годин, 9 годин на виконання розрахунково-графічної роботи.

Метою даних методичних вказівок є надання знань з теорії та практики, які висвітлюють сутність проектного фінансування, його специфічні особливості та напрямки розвитку, отримання студентами факультету економіки транспорту базових знань з питань теорії і практики та їх закріплення.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни “Проектне фінансування” є формування системи знань щодо форми реалізації фінансово-кредитних відносин учасників з приводу організації та здійснення фінансування інвестиційного проекту з використанням різноманітних фінансових інструментів.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Проектне фінансування” є вивчення сутності, задач і методів фінансування інвестиційних та інноваційних проектів, що дають можливість техніко-економічного обґрунтування проектів та оцінки інвестиційних рішень; управління проектними ризиками; фінансового забезпечення проектів та оптимізації структури джерел фінансування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- знати: учасників проектного фінансування, характеристики ризиків проектного фінансування, основні інструменти та методи, які використовують банки при управлінні ризиками проектного фінансування, про роль комерційних банків у проектному фінансуванні, зміст і складові системи проектного фінансування, склад і порядок розроблення проектно-кошторисної документації, критерії відбору інвестиційних проектів фінансово-кредитними установами, зміст управління проектами, організаційні структури управління проектами, особливості реалізації концесійних інвестиційних проектів, зміст і характеристику інвестиційних проектів, методи оцінки інвестиційних рішень;

- вміти: складати інвесторську кошторисну документацію, оцінювати та управляти проектними ризиками, оцінювати проект за економічними, фінансовими критеріями та за обмеженими інвестиційними можливостями, визначати економічну прийнятність проекту.

Навчальна дисципліна «Проектне фінансування» як окремий заліковий модуль складається з 9 тем.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Зміст і характеристика проектного фінансування. Сутність проектного фінансування. Схема організації проектного фінансування. Світові принципи проектного фінансування. Передумови розвитку проектного фінансування в Україні. Причини, що стримують розвиток проектного фінансування. Практична схема проектного фінансування. Види проектного фінансування. За джерелами мобілізації фінансових ресурсів: власні кошти підприємства; залучені, запозичені кошти; кошти державного бюджету; інші внутрішні і зовнішні джерела. За методами бухгалтерського обліку: позабалансове і балансове проектне фінансування; спільне, послідовне, паралельне, синдиковане проектне фінансування. За формами участі. За ступенем ризику: без регресу на позичальника; з частковим регресом на позичальника; з повним регресом на позичальника.

Рекомендована література: [1, 2, 3, 12, 17, 18].

Питання для самоконтролю

- 1 Розкрийте сутність та особливості проектного фінансування?
- 2 Охарактеризуйте об'єкти проектного фінансування.
- 3 Назвіть основні види проектного фінансування.
- 4 Як проектне фінансування поділяється за джерелами мобілізації фінансових ресурсів?
- 5 Визначте особливості проектного фінансування залежно від ступеня ризику.
- 6 Поясніть, що стримує розвиток проектного фінансування в Україні.
- 7 Окресліть перспективи розвитку проектного фінансування в Україні.
- 8 Назвіть країни — світові лідери розвитку проектного фінансування.

9 Розкрийте світовий досвід поширення проектного фінансування.

10 Назвіть принципи світової практики проектного фінансування.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Зміст і складові системи проектного фінансування. Нормативно-законодавче підґрунтя проектного фінансування. Послідовні етапи системи проектного фінансування. Обґрунтування джерел та інструментів фінансування. Визначення суб'єктів проектного фінансування. Розроблення планів (схем) фінансування інвестиційних проектів. Регулювання взаємодії учасників фінансування. Підготовка ефективної схеми фінансування проекту. Реалізація контролю за умовами фінансування. Потенційні учасники проектного фінансування. Суб'єкти проектного фінансування. Ініціатор проекту. Замовник. Інвестор. Керівник проекту. Команда проекту. Підрядник. Фінансовий консультант. Консультант з питань страхування. Радник з юридичних питань. Консультант з питань маркетингу. Споживачі продукції та постачальники.

Рекомендована література: [1, 2, 3, 8, 9, 17, 18].

Питання для самоконтролю

1 Чим представлена система організації проектного фінансування?

2 Як здійснюється регулювання проектного фінансування в Україні?

3 Назвіть та охарактеризуйте схеми організації фінансування інвестиційних проектів.

4 Визначте функції та особливості участі кожного суб'єкта проектного фінансування.

5 Які законодавчі акти покладені в основу розвитку проектного фінансування в Україні?

6 Дайте визначення поняття «фінансовий план».

7 Назвіть потенційних учасників проектного фінансування.

- 8 Дайте визначення поняття «керівник проекту».
- 9 Дайте визначення поняття «ініціатор проекту».
- 10 Дайте визначення поняття «замовник».

ТЕМА 3. МЕТОДИ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Самофінансування інвестиційних проектів. Головне джерело формування інвестиційних ресурсів на підприємстві. Визначення доходів на підприємстві. Методи нарахування амортизації. Акціонування як метод фінансування інвестиційних проектів. Акції. Класифікація акцій. Необхідність інвестиційних кредитів. Форми інвестиційних кредитів. Лізинг та його різновиди при фінансуванні інвестиційних проектів. Учасники лізингових операцій. Професійні підприємці-посередники лізингових операцій. Рух грошових потоків у процесі організації фінансового лізингу. Методика фінансової оцінки лізингового проекту.

Рекомендована література: [1, 2, 3, 4, 17, 18].

Питання для самоконтролю

- 1 Охарактеризуйте зміст самофінансування інвестиційних проектів.
- 2 Охарактеризуйте методологічні засади формування доходів на підприємстві.
- 3 Подайте класифікацію доходів на підприємстві за видами діяльності.
- 4 Визначте порядок формування на підприємстві чистого прибутку.
- 5 Визначте роль амортизації у проектному фінансуванні.
- 6 Охарактеризуйте основні методи нарахування амортизації.
- 7 Охарактеризуйте акціонування як метод фінансування інвестиційної діяльності.
- 8 Надайте класифікацію акцій та охарактеризуйте їх.
- 9 Визначте роль емісії облігацій підприємств у фінансуванні інвестиційних проектів.
- 10 Дайте визначення поняття «лізинг».

ТЕМА 4. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРОЕКТНО-КОШТОРИСНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Робоча документація. Проектна документація. Ескізний проект. Техніко-економічне обґрунтування. Проект. Робочий проект. Робоча документація. Види кошторисної документації. Інвесторська документація. Локальний кошторис. Об'єктний кошторис. Зведений кошторисний розрахунок. Зведення витрат. Прямі витрати. Загальновиробничі витрати. Кошторисні розрахунки на окремі види витрат. Кошторисна вартість будівництва.

Рекомендована література: [8, 9, 13].

Питання для самоконтролю

- 1 Як можна класифікувати учасників проектного фінансування?
- 2 Назвіть види кошторисної інвесторської документації.
- 3 Що включає в себе проектна документація?
- 4 Що таке кошторисна вартість будівництва?
- 5 Яка є підстава для визначення кошторисної вартості будівництва?
- 6 Розкрийте особливості локальних, об'єктних і зведених кошторисів.
- 7 Що визначається за результатами зведеного кошторисного розрахунку?
- 8 Дайте визначення поняття «прямі витрати».
- 9 Що таке загальновиробничі витрати?
- 10 На підставі чого складається локальний кошторис?

ТЕМА 5. КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИМИ УСТАНОВАМИ

Критерії відбору. Оцінювання проекту за економічними та фінансовими критеріями Розрахунок співвідношень для визначення фінансового стану. Склад загальної характеристики визначення ринку продукції. Попередній план проекту.

Економічна прийнятність проекту. Регулювання договірних відносин щодо проектного фінансування.

Рекомендована література: [7, 10, 11, 12].

Питання для самоконтролю

- 1 Дайте визначення поняттю «економічний критерій».
- 2 За якими економічними критеріями оцінюється інвестиційний проект?
- 3 Дайте визначення поняттю «фінансовий критерій».
- 4 За якими фінансовими критеріями оцінюється інвестиційний проект?
- 5 Охарактеризуйте фінансові критерії оцінювання інвестиційних проектів.
- 6 У чому полягає організація фінансування інвестиційного проекту?
- 7 Що таке договір?
- 8 Охарактеризуйте види договорів, які укладаються в процесі реалізації проектів.
- 9 Розкрийте схему взаємодії суб'єктів інвестиційного процесу.
- 10 Дайте визначення субпідрядним договорам.

ТЕМА 6. ПЕРЕДІНВЕСТИЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЕКТІВ

Зміст і характеристика інвестиційних проектів. Класифікація інвестиційних проектів. Стадії інвестиційних проектів. Техніко-економічне обґрунтування. Передінвестиційне дослідження проектів. Грошові потоки, які необхідно включати в процес оцінки інвестиційних проектів. Типи грошових потоків. Прогнозування обсягів реалізації з урахуванням можливого попиту на продукцію; оцінка потоку грошових коштів по роках – потік вигод; оцінка доступності коштів для фінансування і їх структура; оцінка прийнятної вартості капіталу, що використовується у якості коефіцієнта дисконтування.

Рекомендована література: [14, 15, 16, 17, 18].

Питання для самоконтролю

- 1 Дайте визначення поняттям «інвестиційний проект», «інвестиційна програма».
- 2 Виділіть типи класифікації інвестиційних проектів.
- 3 Охарактеризуйте стадії життєвого циклу проекту.
- 4 Яке значення має передінвестиційна фаза життєвого циклу проекту?
- 5 Назвіть етапи стадій передінвестиційної фази з зазначенням цілей кожного етапу.
- 6 Які питання вирішуються в процесі передінвестиційних досліджень?
- 7 Назвіть і охарактеризуйте найважливіші розділи ТЕО.
- 8 Які грошові потоки мають відношення до аналізу інвестиційного проекту?
- 9 Охарактеризуйте логічні положення, що покладені в основу аналізу інвестиційного проекту.
- 10 Назвіть групи критеріїв і методи оцінки ефективності інвестицій.

ТЕМА 7. ЗАХОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Зміст і характеристика інвестиційних проектів. Техніко-економічне обґрунтування інвестицій. Стадії інвестиційних проектів. Характеристика ризиків. Рівень ризику та рівень часу. Класифікація ризиків. Проектний ризик. Особливості ризиків. Класифікація проектних ризиків. Характеристика ризиків проектного фінансування. Оцінка управління проектними ризиками. Основні інструменти та методи, які використовують банки при управлінні ризиками проектного фінансування.

Етапи управління проектними ризиками. Ідентифікація проектних ризиків. Метод аналогії. Метод доречності витрат. Методи якісної оцінки ризиків. Основні види банківських гарантій, що використовуються у рамках проектного фінансування.

Рекомендована література: [1, 2, 3, 15, 17, 18].

Питання для самоконтролю

- 1 Чому оцінка інвестиційного проекту в умовах невизначеності є обов'язковою ?
- 2 Дайте визначення поняттям «ризик» та «рівень ризику».
- 3 Що таке проектний ризик?
- 4 Що включає в себе процедура вивчення та оцінки проектних ризиків?
- 5 За якими ознаками класифікують проектні ризики?
- 6 Охарактеризуйте моделі оцінки проектних ризиків.
- 7 Охарактеризуйте процес управління ризиками проектного фінансування.
- 8 Як здійснюється розподіл ризиків між учасниками проекту?
- 9 Назвіть інструменти та методи, які використовують банки при управлінні ризиками проектного фінансування.
- 10 Охарактеризуйте основні методи управління проектними ризиками.

ТЕМА 8. УЧАСТЬ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ І ЇХ УГРУПУВАНЬ У ПРОЕКТНОМУ ФІНАНСУВАННІ

Фінансові установи як учасники проектного фінансування. Лізингові компанії, банки, страхові компанії, інститути спільного інвестування, довірчі товариства, установи накопичувального пенсійного забезпечення. Роль комерційних банків у проектному фінансуванні. Форфейтинг. Фінансовий консалтинг. Комерційне кредитування. Франчайзинг. Реалізація інвестиційних проектів промислово-фінансовими угрупованнями.

Рекомендована література: [5, 6, 7].

Питання для самоконтролю

- 1 Назвіть фінансові установи, які безпосередньо беруть участь у проектному фінансуванні.
- 2 Роль комерційних банків у фінансовому забезпеченні інвестиційної діяльності.

3 Охарактеризуйте діяльність лізингових компаній на ринку проектного фінансування.

4 Визначте основні функції страхової компанії на інвестиційному ринку.

5 Визначте та охарактеризуйте діяльність інститутів спільного інвестування.

6 Визначте особливості фінансування інвестиційних проектів на консорційних засадах.

7 Охарактеризуйте схему організації фінансування проекту на консорційній основі.

8 Визначте роль фінансово-промислових груп у проектному фінансуванні.

9 Визначте роль концесій у проектному фінансуванні.

10 Охарактеризуйте особливості процесу концесійного фінансування інвестиційних проектів.

ТЕМА 9. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

Розроблення стратегії формування інвестиційних ресурсів. Інвестиційна стратегія. Визначення періоду реалізації інвестиційної стратегії. Накреслення стратегічних цілей інвестиційної діяльності. Розроблення найбільш доцільних шляхів реалізації стратегічних цілей і конкретизація інвестиційної стратегії за періодами її впровадження. Оцінювання розробленої інвестиційної стратегії.

Стратегія формування інвестиційних ресурсів підприємства. Політика управління процесом формування інвестиційних ресурсів.

Характеристика та порядок формування інвестиційних ресурсів на підприємстві. Класифікація інвестиційних ресурсів. Визначення потреби у фінансових ресурсах для інвестування. Фінансове планування. Метод відсотка від товарообігу. Метод балансу грошових надходжень. Метод врахування оборотності грошей.

Рекомендована література: [14, 16, 17, 19, 20].

Питання для самоконтролю

1 На яких принципах має базуватися стратегія формування інвестиційних ресурсів підприємства?

2 Визначте принципи формування інвестиційних ресурсів підприємства.

3 Охарактеризуйте процес формування власних інвестиційних ресурсів.

4 Визначте основні методи фінансування інвестиційних проектів.

5 Обґрунтуйте потреби в інвестиційних ресурсах.

6 Назвіть схеми та джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства.

7 Охарактеризуйте модель зваженої граничної вартості капіталу.

8 Охарактеризуйте механізм оцінки потреби у додаткових коштах фінансування, необхідних у зв'язку зі зміною обсягу виробництва.

9 Метод балансу грошових надходжень.

10 Метод урахування оборотності грошей.

КОНТРОЛЬНО-НАВЧАЛЬНІ ТЕСТИ

1 Інвесторська кошторисна документація - це:

- а) сукупність кошторисів, кошторисних розрахунків, кошторисної вартості, пояснювальних записок, складених на стадії розроблення проектно-кошторисної документації;
- б) сукупність документації, що розробляється на стадії визначення виконавця робіт;
- в) кошторисний документ на окремі види робіт.

2 Об'єктом проектного фінансування є:

- а) фінансово-господарська діяльність позичальника;
- б) бізнес-ідея.

3 Позабалансове проектне фінансування:

- а) визначається правилами бухгалтерського обліку та звітності і має місце лише у разі, якщо законодавством країни дозволено не включати баланс проектної фірми у консолідований баланс інвестора;
- б) це фінансова заборгованість позичальника-інвестора, що відображається на балансі проектної компанії і тим самим не впливає на оцінку платоспроможності.

4 Ініціатор проекту - це

- а) автор головної ідеї бізнес-проекту, його попереднього обґрунтування та пропозиції з реалізації проекту;
- б) основний учасник проектного фінансування, для якого здійснюється проект.

5 Підставою для визначення кошторисної вартості будівництва є:

- а) проект і робоча документація, у тому числі креслення, відомості обсягів будівельних і монтажних робіт, специфікації та відомості на обладнання, рішення щодо організації та черговості будівництва, пояснювальні записки до проектних матеріалів;
- б) чинні кошторисні нормативи, відпускні ціни на обладнання, меблі, інвентар;
- в) зведений кошторисний розрахунок.

6 Оцінка проекту за економічними критеріями включає:

- а) оцінку фінансового стану засновників проекту (партнерів у спільному підприємстві), оцінку сфери діяльності, в якій реалізується інвестиційний проект, ринкову життєздатність, обґрунтованість попереднього плану проекту та здійснюється підготовка остаточного техніко-економічного обґрунтування;
- б) якісну оцінку реальності вартості проекту та графіка його фінансування, обґрунтованість прогнозу експлуатаційних витрат і доходів за проектом, економічну ефективність.

7 Поглинання ризику - це:

- а) метод, який дає можливість знизити втрати, які виникають у ході діяльності, за рахунок фінансової компенсації із страхових фондів;
- б) спосіб ведення діяльності, при якому втрати у випадку матеріалізації ризику переносяться повністю на банк або інших учасників проекту;
- в) організація діяльності таким чином, щоб банк міг максимально впливати на фактори ризику та мав можливість знижувати ймовірність появи несприятливої події.

8 До основних питань передінвестиційного дослідження відносять:

- а) рамки проекту;
- б) непередбачувані витрати та інфляцію;
- в) вартість і фінансування передінвестиційних досліджень;
- г) нема правильної відповіді.

9 Економічна прийнятність проекту визначається:

- а) фінансово-кредитними установами на основі коефіцієнтів-критеріїв мінімізації кредитного ризику;
- б) інвесторами на передінвестиційній фазі дослідження.

10 У якому кошторисному документі наводяться дані про кошторисний прибуток:

- а) локальному;
- б) об'єктному;
- в) зведеному кошторисному розрахунку?

11 Кошторисні нормативи - це:

- а) сукупність всіх витрат, прийнятих на встановлений вимірник;
- б) узагальнена назва комплексу кошторисних норм, які об'єднуються в окремі збірки разом з правилами і положеннями, що містять необхідні вимоги.

12 Загальновиробничі витрати складаються :

- а) з трьох блоків витрат;
- б) чотирьох блоків витрат;
- в) двох блоків витрат.

13 Викресліть зайве у переліку прямих витрат на будівельні роботи:

- а) вартість будівельних матеріалів;
- б) заробітна плата лінійного персоналу;
- в) вартість експлуатації машин і механізмів;
- г) заробітна плата робітників-будівельників;
- д) витрати на раціоналізацію та винахідництво.

14 Під проектним фінансуванням розуміють:

- а) форму реалізації фінансово-кредитних відносин учасників з приводу організації та здійснення фінансування інвестиційного проекту з використанням різноманітних фінансових інструментів за умови, що джерелами погашення заборгованості виступають генеровані проектом грошові потоки, а забезпеченням боргу виступають активи учасників фінансування;
- б) фінансово-господарську діяльність позичальника.

15 Проектна документація складається:

- а) з ескізного проекту, техніко-економічного обґрунтування, проекту, робочого проекту та робочої документації;
- б) локальних, об'єктних кошторисів і зведеного кошторисного розрахунку.

16 За способами віднесення вартості витрат до собівартості будівельно-монтажних робіт розрізняють:

- а) прямі;
- б) загальновиробничі;
- в) адміністративні витрати.

17 Система проектного фінансування складається:

- а) з обґрунтування джерел та інструментів фінансування, визначення суб'єктів проектного фінансування, розроблення планів (схем) фінансування інвестиційних проектів, регулювання взаємодії учасників фінансування;
- б) схеми фінансування інвестиційних проектів.

18 Керівник проекту - це:

- а) суб'єкт, що готує документи і розглядає всі узгодження та контракти за проектом;
- б) основний суб'єкт, якому замовник та інвестор делегують повноваження з керування роботами реалізації проекту: планування, контроль та координація робіт усіх учасників проекту, моніторинг протягом життєвого циклу проекту до досягнення визначених у проекті завдань і результатів за умови дотримання встановлених термінів, бюджету та якості.

19 Техніко-економічне обґрунтування:

- а) мотивує необхідність і доцільність будівництва та реконструкції промислових об'єктів, їх технічну здійсненність та ефективність інвестицій;
- б) розробляється на підставі вихідних даних і завдання на проектування, погодженого з ескізним проектом і техніко-економічним обґрунтуванням інвестицій.

20 Зведення витрат – це:

- а) кошторисний документ, що об'єднує зведені кошторисні розрахунки вартості будівництва промислового підприємства (споруди) або його черги та об'єктів іншого галузевого призначення;
- б) кошторисний документ, що відображає вартісну оцінку, що здійснюється на кожному етапі роботи над проектом.

21 Контролювання ризику –це :

- а) комплекс заходів, направлених на обмеження втрат, якщо несприятлива подія все-таки настала;
- б) це метод, який дає можливість знизити втрати, які виникають у ході діяльності, за рахунок фінансової компенсації із страхових фондів.

22 Кошторисна норма - це:

- а) сукупність всіх витрат, прийнятих на встановлений вимірник;
- б) узагальнена назва комплексу кошторисних норм, які об'єднуються в окремі збірки разом з правилами і положеннями, що містять необхідні вимоги.

23. Оцінка проекту за фінансовими критеріями:

- а) проводиться якісна оцінка реальності вартості проекту та графіка його фінансування, обґрунтованість прогнозу експлуатаційних витрат і доходів за проектом, економічна ефективність;
- б) включає оцінку фінансового стану засновників проекту (партнерів у спільному підприємстві), оцінку сфери діяльності, в якій реалізується інвестиційний проект, ринкову життєздатність, обґрунтованість попереднього плану проекту та здійснюється підготовка остаточного техніко-економічного обґрунтування.

24 Постачальник - це:

- а) юридична або фізична особа, що здійснює із власних або позикових коштів фінансування будівельного об'єкта, має право на повне розпорядження результатами інвестиційного проекту;
- б) юридична або фізична особа, що здійснює функцію організатора і керуючого з реалізації інвестиційного проекту, розроблення техніко-економічного обґрунтування, закінчуючи задачею об'єкта в експлуатацію;
- в) фізична або юридична особа, що забезпечує відповідно до договору поставку машин і механізмів, матеріалів і деталей, необхідних для використання підрядником будівельно-монтажних робіт.

25 Страхування ризику – це:

- а) метод, який дає можливість знизити втрати, які виникають у ході діяльності, за рахунок фінансової компенсації із страхових фондів;
- б) спосіб ведення діяльності, при якому втрати у випадку матеріалізації ризику переносяться повністю на банк або інших учасників проекту;
- в) комплекс заходів, направлених на обмеження втрат, якщо несприятлива подія все-таки настала.

26 Спрощення ризику - це:

- а) комплекс заходів, направлених на обмеження втрат, якщо несприятлива подія все-таки настала;
- б) відмова банку від даного виду діяльності або така суттєва (радикальна) трансформація діяльності, після якої даний ризик елімінується;
- в) організація діяльності таким чином, щоб банк міг максимально впливати на фактори ризику та мав можливість знижувати ймовірність появи несприятливої події.

27 Метод доречності витрат:

- а) орієнтується на виявлення соціальних зон ризику та базується на припущенні, що перевитрачання коштів може бути спричинено одним або декількома факторами;
- б) при аналізі ризикованості нового проекту будівництва промислового об'єкта корисними можуть бути свідчення про наслідки впливу несприятливих факторів на інші, вже реалізовані, аналогічні проекти.

28 Фінансовий моніторинг:

- а) проводиться з метою забезпечення своєчасних поставок на будівництво матеріально-технічних ресурсів, і його здійснюють ті учасники, на яких покладені обов'язки у контрактах з матеріально-технічного забезпечення будівництва;
- б) проводиться інвестором, замовником, фірмою-девелопером за його дорученням, а також іншими учасниками проекту на першому етапі освоєння інвестицій (проектуювання та будівництво);
- в) здійснюють генеральний проектувальник та інші проектувальники - у межах авторського нагляду.

29 Основними принципами побудови ефективної системи контролю в процесі реалізації інвестиційного проекту мають бути:

- а) наявність чітких планів; реальної системи звітності; ефективної системи аналізу фактичних показників і тенденцій; ефективної системи реагування;
- б) механізм проведення постійного нагляду та контролю за процесом освоєння інвестицій;

в) своєчасне виявлення відхилень від календарного плану та бюджету, які спричиняють зниження ефективності інвестиційної діяльності; аналіз причин, які призвели до цих відхилень, розроблення пропозицій з відповідного коригування окремих напрямків інвестиційної діяльності з метою її нормалізації та підвищення ефективності.

30 Організація управління інвестиційним проектом має такі цілі:

- а) розроблення проектно-кошторисної документації (інвестиційне проектування); організація фінансування інвестиційного проекту;
- б) впровадження проектів (передбачає їх розроблення, організацію тендерів укладання контрактів, матеріально-технічне постачання); контроль (моніторинг) на усіх стадіях реалізації проекту включаючи експлуатацію;
- в) забезпечення взаємодії учасників проекту; організація на концептуальному рівні; організація на стратегічному рівні; організація виконання робіт.

31 Управління проектами – це:

- а) мистецтво керування та координації людських, матеріальних і фінансових ресурсів протягом всього життєвого циклу проекту шляхом застосування системи сучасних методів і техніки управління для досягнення певних результатів відносно складу та обсягу робіт, вартості, якості з метою задоволення потреб і вимог усіх учасників проекту;
- б) визначення інвестиційних можливостей; аналіз загальних можливостей; аналіз можливостей конкретного проекту.

32 Зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва підприємств, будівель, споруд або їх черг – це:

- а) кошторисний документ, що визначає певну кошторисну вартість будівництва всіх об'єктів, передбачених проектом або робочим проектом, включаючи кошторисну вартість будівельних і монтажних робіт, витрати на придбання устаткування, меблів та інвентарю, а також усі супутні витрати;
- б) кошторисний документ, що складається на об'єкти в цілому шляхом підсумовування даних локальних кошторисів, з групуванням робіт і витрат по відповідних графах кошторисної вартості;

в) первинний кошторисний документ на окремі види робіт.

33 Балансове проектне фінансування:

- а) це фінансова заборгованість позичальника-інвестора, що відображається на балансі проектної компанії і тим самим не впливає на оцінку платоспроможності;
- б) визначається правилами бухгалтерського обліку та звітності і має місце лише у разі, якщо законодавством країни дозволено не включати баланс проектної фірми у консолідований баланс інвестора.

34 Ескізний проект:

- а) містить принципові рішення містобудівних, архітектурних, художніх, функціональних, екологічних вимог, підтверджує принципову можливість створення об'єкта, визначає його вартість;
- б) мотивує необхідність і доцільність будівництва та реконструкції промислових об'єктів, їх технічну здійсненність та ефективність інвестицій.

35 На стадії передінвестиційних досліджень складається попередній план проекту, що включає в себе:

- а) план проектно-дослідницьких робіт; попередній план реалізації проекту в цілому, попередній план фінансування проекту; попередній кошторис проекту;
- б) попередній кошторис проекту, попередній план фінансування проекту;
- в) план проектно-дослідницьких робіт.

36 Коефіцієнт обслуговування боргу має бути не нижче:

- а) 1,3;
- б) 1,5;
- в) 1,7.

37 Скільки стадій має інвестиційний проект:

- а) 3;
- б) 5;
- в) 6?

38 До основних питань передінвестиційного дослідження відносять:

- а) рамки проекту;
- б) непередбачувані витрати і інфляцію;
- в) вартість і фінансування передінвестиційних досліджень;
- г) нема правильної відповіді.

39 Інновація – це:

- а) використання у тій або іншій сфері суспільної діяльності (виробництві, освіті і т. д.) результатів інтелектуальної праці, технологічних розробок, спрямованих на удосконалення соціально-економічної діяльності;
- б) ідея, пропозиція або проект, які після опрацювання перетворюються в інновацію;
- в) рекомендації щодо удосконалення науково-технічної, організаційної, виробничої або комерційної діяльності, метою яких є початок інноваційного процесу або його розвиток;
- г) процес передачі нововведення по комунікаційним каналам між членами соціальної системи в часі.

ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОЕКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

- 1 Назвіть і розкрийте принципи проектного фінансування.
- 2 Інвесторська кошторисна документація.
- 3 Позабалансове проектно фінансування.
- 4 Дайте визначення поняттю «ініціатор проекту».
- 5 Що є підставою для визначення кошторисної вартості будівництва?
- 6 Оцінка проекту за економічними критеріями.
- 7 Поглинання ризику.
- 8 Що відносять до основних питань передінвестиційного дослідження?
- 9 Як визначається економічна прийнятність проекту?
- 10 У якому кошторисному документі наводяться дані про кошторисний прибуток?
- 11 Кошторисні нормативи.

- 12 З чого складаються загальновиробничі витрати?
- 13 З яких елементів витрат складаються прямі витрати?
- 14 Що розуміють під проектним фінансуванням?
- 15 Проектна документація.
- 16 Як розрізняють за способами віднесення вартості витрат до собівартості будівельно-монтажних робіт?
- 17 З чого складається система проектного фінансування?
- 18 Техніко-економічне обґрунтування.
- 19 Зведення витрат.
- 20 Види проектного фінансування.
- 21 Контролювання ризику.
- 22 Кошторисна норма.
- 23 Оцінка проекту за фінансовими критеріями.
- 24 Хто такий постачальник?
- 25 Страхування ризику.
- 26 Спрощення ризику.
- 27 Метод доречності витрат.
- 28 Фінансовий моніторинг.
- 29 Що має бути основними принципами побудови ефективної системи контролю в процесі реалізації інвестиційного проекту?
- 30 Які цілі має організація управління інвестиційним проектом?
- 31 Управління проектами.
- 32 Зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва підприємств, будівель, споруд або їх черг.
- 33 Балансове проектне фінансування.
- 34 Ескізний проект.
- 35 Що включає в себе попередній план проекту, який складається на стадії передінвестиційних досліджень?
- 36 Яким повинен бути коефіцієнт обслуговування боргу?
- 37 Скільки стадій має інвестиційний проект?
- 38 Назвіть і розкрийте причини, що стримують розвиток проектного фінансування в Україні.
- 39 Об'єкт проектного фінансування.
- 40 Ініціатор проекту.
- 41 Керівник проекту.
- 42 Що є підставою для визначення кошторисної вартості будівництва?
- 43 Оцінка проекту за економічними критеріями.

- 44 Поглинання ризику.
- 45 Що відносять до основних питань передінвестиційного дослідження?
- 46 На основі яких принципів базується побудова системи моніторингу реалізації інвестиційного проекту?
- 47 Скільки стадій має інвестиційний проект?
- 48 У якому кошторисному документі наводяться дані про податок на додану вартість?
- 49 Що таке інвестиційна стратегія?
- 50 Розкрийте стратегію формування інвестиційних ресурсів.
- 51 У чому полягає визначення періоду реалізації інвестиційної стратегії?
- 52 Що включають у себе стратегічні цілі інвестиційної діяльності?
- 53 Що включає в себе оцінювання розробленої інвестиційної стратегії?
- 54 Принципи формування інвестиційних ресурсів підприємства.
- 55 Назвіть етапи політики управління процесом формування інвестиційних ресурсів.
- 56 Розкрийте механізм формування інвестиційних ресурсів підприємства через інвестиційний ринок.
- 57 Класифікація інвестиційних ресурсів за ознаками.
- 58 Методи оцінки фінансових потреб підприємства.
- 59 Розкрийте метод відсотка від товарообороту.
- 60 Розкрийте метод балансу грошових надходжень.
- 61 Розкрийте метод врахування оборотності грошей.
- 62 Назвіть етапи аналізу структури капіталу інвестиційного проекту.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Відповідно до навчального плану з дисципліни «Проектне фінансування» для студентів передбачається позааудиторна самостійна робота, яка є важливою формою оволодіння матеріалом і відповідним чином сприяє поглибленню знань за темами.

Для більш ефективної організації самостійної роботи студентам рекомендується користуватися такими ресурсами:

- науково-технічна бібліотека УкрДАЗТ (Харків, пл. Фейєрбаха, 7);
- медіатека УкрДАЗТ (Харків, пл. Фейєрбаха, 7);
- ХДНБ ім. В.Г. Короленка (Харків, пров. Короленка, 18);
- сайт Верховної Ради України (rada.gov.ua) – Конституція України, база даних нормативно-правових актів, законопроекти (zakon.rada.gov.ua).
- сайт Міністерства фінансів України (www.minfin.gov.ua);
- сайт Рахункової палати Верховної Ради України (www.as-rada.gov.ua).
- сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства (www.minregionbud.gov.ua).

Студентам рекомендується також при організації самостійної роботи спиратися на видані в УкрДАЗТ методичні вказівки, електронні версії яких знаходяться у базі даних комп'ютерного класу кафедри «Фінанси».

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

- 1 Світовий досвід розвитку проектного фінансування.
- 2 Зміст і характеристика інвестиційних проектів.
- 3 Техніко-економічне обґрунтування інвестиційних проектів.
- 4 Специфіка управління кредиторами (банками) проектними ризиками.
- 5 Основні інструменти та методи, які використовують банки в управлінні ризиками проектного фінансування.
- 6 Управління банками кредитними ризиками у схемах проектного фінансування.
- 7 Зміст і управління проектами.
- 8 Організаційні структури управління проектами.
- 9 Забезпечення проектів матеріально-технічними ресурсами.
- 10 Моніторинг упровадження інвестиційних проектів.
- 11 Розроблення стратегії формування інвестиційних ресурсів.
- 12 Характеристика та порядок формування інвестиційних ресурсів на підприємстві.
- 13 Оцінка вартості інвестиційних ресурсів.
- 14 Методи оптимізації структури джерел інвестиційних ресурсів.
- 15 Визначення потреби у фінансових ресурсах для інвестування.
- 16 Стандарти оцінки бізнесу в Україні.
- 17 Організація процесу оцінки вартості майна та майнових прав підприємств.
- 18 Методи оцінки вартості майна підприємств — учасників проектного фінансування.
- 19 Аналіз фінансового стану підприємства як основа оцінки його бізнесу.
- 20 Сутність інновацій та інноваційного процесу.
- 21 Інноваційний проект та його основні складові.
- 22 Обґрунтування доцільності фінансування інноваційних проектів.
- 23 Особливості фінансування інноваційних проектів за участю венчурного капіталу.
- 24 Роль банків у фінансовому забезпеченні інноваційних проектів.
- 25 Фінансово-кредитні важелі стимулювання залучення капіталу в інноваційну сферу.
- 26 Проекти під егідою міжнародних фінансових організацій.
- 27 Проекти із залученням іноземних інвестицій.

- 28 Проекти у вільних економічних та офшорних зонах.
- 29 Кредитування інвестиційних проектів.
- 30 Лізинг і його різновиди при фінансуванні інвестиційних проектів.
- 31 Державне фінансування інвестиційних проектів.

ПІДГОТОВКА ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕФЕРАТУ

Підготовку до написання реферату починають з вибору теми. Студентам надається право самостійно вибрати тему з проблематики, визначеної кафедрою фінансів, а також запропонувати свою тему. У такому разі вибрана тема має бути узгоджена з викладачем, який проводить семінарські заняття.

Літературні джерела студент підбирає самостійно. Роботу з літературою потрібно починати зі складання повного списку книг, статей, нормативних документів з обов'язковим посиланням на джерело. Для підготовки реферату рекомендується використовувати каталог періодичних видань, довідників і нормативних матеріалів. Найбільша кількість публікацій з фінансових питань міститься у журналах «Будівництво України», «Фінанси України», «Економіка України», «Фінансова тема», «Економічний часопис», а також у газетах «Голос України», «Урядовий кур'єр», «Бізнес», «Галицькі контракти» та ін. Законодавчі акти публікуються у «Відомостях Верховної Ради України» та інших періодичних виданнях.

Зміст роботи треба викладати стисло, лаконічно, не припускаючи повторень і непотрібних відступів від теми.

Текст реферату має бути написаний чітким, розбірливим почерком без пропусків і скорочень слів або надрукований на машинці чи набраний на комп'ютері. Загальний обсяг — не більше семи сторінок. Текст роботи слід писати тільки на одній сторінці стандартного аркуша та розміщувати таким чином, щоб залишалися поля по 25 мм з кожного боку. Нумери сторінок проставляються у верхньому правому кутку або посередині сторінки згори чи знизу. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться.

Наприкінці реферату оформляють список використаної літератури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1 «Про інвестиційну діяльність» [Текст]: закон України від 18.09.1991 р. // Відомості Верховної Ради України №47. – Ст. 646.
- 2 Про банки і банківську діяльність [Текст]: закон України // Урядовий кур'єр. – 2001. – 17 січня.
- 3 Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 16.01.2003 р. №436-IV. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/436-15>.
- 4 Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: від 02.12.2010 р. №2755-VI. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.
- 5 Про господарські товариства [Електронний ресурс]: закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1576-12>.
- 6 Про цінні папери і фондову біржу [Електронний ресурс]: закон України від 18.06.1991 р. № 1201-XII. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-12>.
- 7 Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні [Електронний ресурс]: закон України від 12.07.2001 р. N 2658-III. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2658-14>.
- 8 ДБН Д.1.1.1-2000 Правила визначення вартості будівництва [Текст] // Ціноутворення у будівництві: зб. офіц. документів та роз'яснень.–2002.–№ 11.–С. 5–28.
- 9 ДБН Д.1.1.–7–2000. Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт для будівництва, що здійснюється на території України [Текст] // Ціноутворення у будівництві: зб. офіц. документів та роз'яснень. – 2003. – № 8. – С. 7-27.
- 10 Бланк, И.А. Инвестиционный менеджмент [Текст]: учеб. курс / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2001. – 602 с.
- 11 Дикань, В.Л. Аналіз і розроблення інвестиційних проектів [Текст]: конспект лекцій з дисц. “Проектний аналіз” / В.Л. Дикань, Н.В. Якименко. – Харків: УкрДАЗТ, 2009. – 46 с.
- 12 Жуков, В.В. Проектне фінансування [Текст]: навч. посібник для самостійного вивчення дисципліни. – Харків: ВД ІНЖЕК, 2004. – 200 с.

13 Колесников, О.В. Комплексне планування собівартості в будівництві [Текст] / О.В. Колесников. – К.: Будівельник, 1991. – 96 с.

14 Коссов, В.В. Методические рекомендации по оценке эффективности инвестиционных проектов [Текст] / В.В. Коссов, В.Н. Лившиц. — М., 2000.

15 Кучеренко, В.Р. Управління проектами в підприємницьких структурах [Текст]: навч. посібник / В.Р. Кучеренко, Е.А. Кузнєцов, О.С. Маркітан. – Харків: Бурун Книга, 2010. – 271 с.

16 Пересада, А.А. Фінансові інвестиції [Текст]: підручник / А.А. Пересада. – К.: КНЕУ, 2006. – 502 с.

17 Пересада, А.А. Проектне фінансування [Текст]: підручник / А.А. Пересада, Т.В. Майорова, О.О. Ляхова. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.

18 Пересада, А.А. Управління інвестиційним процесом [Текст] / А.А. Пересада. — К.: Лібра, 2002.

19 Терещенко, О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств [Текст]: навч. посібник / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2000.

20 Терещенко, О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання [Текст]: навч. посібник / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.